

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Félsz. évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

— Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Minisztertanács.

Budapest, okt. 18. Ma délelőtt a miniszterelnöki palotában *Wekerle* Sándor elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek valamennyi tagja részt vett. *Wekerle* miniszterelnök bemutatta azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket a Ház legközelebbi ülésén fog előterjeszteni.

A törvénytelen kormány szolgálói.

Budapest, okt. 18. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a *Fejérváry-kormány* vád alá helyezését célzó indítvány el fog maradni, e helyett azonban *Polonyi Géza* igazságügyi miniszter legközelebb indítványt fog terjeszteni a képviselőház elé az iránt, hogy *mindazok nevéit, akik a törvénytelen kormány szolgálatában állottak, mintegy megbélyegzésül foglalják jegyzőkönyvébe,* hogy így örök időknél át nyoma legyen a hazaárulók nevének.

Tűz egy selyemgyárban.

Szombathely, okt. 18. A sárvári selyemgyári tűz mai évfordulója alkalmából *Chardonnet* gróf misét mondatott. Alig foglalták el a munkások a mise után a dolgozótermekben helyeiket, megszólalt a vészkiáltás, hirtelen adva, hogy a gyárban tűz ütött ki. A munkások megremülve, százával tódultak ki a szabadba. A tűz a czéznázó helyiségben támadt, ahol a felügyelet nélkül dolgozó gyerme-

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

Véres áldozat.

Irta: *Gabriele d'Annunzio.*

San Gonzelvo templomának nagy zászlói, amint levitték a piazzára, lustán lobogtak a forró szélben. Izmos, bronzarcu, bikanyaku emberek tartották hatalmas markukban a zászlórudakat.

Mascalico népe nagy pompával ülte meg diadalünnepét a raguzaiak fölött és vallásos áhitat töltötte meg a lelkeket e szeptemberi ünnepeken. Az egész környék lakossága dus gabonaáldozatokkal kedveskedett védőszentjének, San Gonzelvónak. Az asszonyok tarka szőnyegeiket kiakasztották az ablakokba és a lányok öröközölddel fonták be a kapufélfákat s virággal hintették be a házak küszöbeit. A lusta szélrohamoknál mint valami vakító, világos folyam hullámozott a piazza és az emberek megrészegültek e pompás látványtól.

A körmenet, amely hosszú sorban állt a templom előtt, már indulni készült. Legelől az oltár mellett hét hatalmas erejű férfi várta a pillanatot, amikor vállaira emelheti San-Gonzelvót. *Giovanni Euro*, *l'Ummalido*, *Mattalá*, *Vinzenzio Guanno*, *Rocco di Cénzo*, *Benedetto Galante* és *Giovanni Senzapauro* volt a hét ember neve, kik az őket ért tisztesség tudatá-

kek levakarták a villamvezeték szigetelőit, minek következtében rövidzárlat támadt s a kiugró szikrák meggyújtották az éteres gázzal telt helyiségben felhalmozott anyagot. A tüzet csak nagy erőfeszítéssel sikerült eloltani. Több sebesülés is történt.

Nagy váltóhamisítás.

Zombor, október 18. *Sríter* Károly városi főszámvevő nyomtalanul eltűnt. Levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy öngyilkossá lesz. Vizsgálatot tartottak és kiderült, hogy *Sríter* ötvözezer koronás váltóhamisítást követett el s a váltókat eltűnése előtt mind be is váltotta. *Sríter* előkelő család sarja, katonai akadémiaát végzett és mielőtt megyei szolgálatba lépett, Nagyváradon szolgált, mint huszárfőhadnagy. Édesatyja nemrég szintén öngyilkossá lett.

Öngyilkos gazdasági akadémiai hallgató.

Magyar-Óvár, okt. 18. *Puntigam* Rezső dr., a gazdasági akadémia hallgatója, aki a jog elvégzése után most iratkozott be az akadémiára, ma délután idegromában agyonlőtte magát.

— **Wickenburg István gróf — miniszteri tanácsos.** A hivatalos lap mai száma közlése, hogy a király *Wickenburg* István grófot, a fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzóságnál alkalmazott, miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost — miniszteri tanácsossá nevezte ki.

ban némán és büszkén néztek maguk elé. Egész lényük erőteljesen duzzadt és szemük átszellemülten fényelt, míg fülükben, mint az asszonyoknak, aranykarikák ragyogtak. Egyik-másik vizsgálódva nézett a szomszédjának karizmaira, majd a sajátjára s e közben büszke meglepődéssel összenéztek.

A védőszent hatalmas, patinával bevont szobrának — melynek feje és karja ezüstből készült, bár belül üres volt — mégis roppant nagy súlya volt.

Egyszerre megszólalt Mattalá:

— Előre!

Kíváncsian nyomult előre a nép. A templom hajójából tömjénfüst áradt ki és néha-néha az orgonabugás is kihallatszott. Valami vak, fejvesztett izgalom fogta el a hét embert ebben a zsvajgásban, amikor a szobor elé léptek.

Mattalá hangja hallatszott újból:

— Egy! . . . Kettő! . . . Három!

A hét ember teljes erejével készült felemelni a szobrot, de az roppant súlya alatt balra libbent. *Benedetto* és *Giovanni*, kik kevésbé voltak ügyesek, mint a többiek, el is eresztették egy pillanatra, amire a szobor hirtelen feloldalra dűlt.

l'Ummalido hangosan felkiáltott.

— Vigyázzatok! Vigyázzatok! — hangzott fel minden oldalról, amikor a szent szobrot e veszélyes helyzetben látták. A piazza fe-

— **Uj főrendek.** A hivatalos lap mai számának jelentése szerint a király *Szabó* Miklóst, a Kuria nyugalmazott elnökét, *Benczur* Gyula festőművészt és *Miklós* Ödön volt államtitkár életük hosszágig a főrendház tagjaivá nevezte ki.

— **A tengeri szabadhajózás.** A képviselőház közlekedési bizottsága — mint már jelentettük — *Lásár* Pál elnöklésével tegnap délután folytatta a tengeri szabadhajózásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. *Szterényi* József államtitkár jelenlétében. A javaslat 5. szakaszánál az eredeti szöveg helyett a következőket fogadták el: »Ha a hajó a magyar-horvát tengerpart kikötőit valamely évben egyszernél többször érintette, a többi teljesítvény a következő évekre betudható, feltéve, hogy két ily betudható járat között a nagy part-hajózás határain túl járt.« A 6-ik és 7-ik szakaszt változatlanul, a 8-ikat némi változtatással fogadták el, hogy járatsegélyt csakis oly járatokért adjanak, melyek a magyar közgazdaságnak hasznára vannak, továbbá a székelyföldre való tekintettel a galaczi hajójáratok szintén segélyben részesüljenek. Továbbá elfogadta a bizottság *Kelemen* Samu következő módosítását: »Amennyiben a kereskedelmi miniszter arra a kérdésre, hogy valamely rakomány a törvénynek kikötésébe beleütközik-e vagy sem, a kérdés beérkezésétől számított nyolcz nap alatt választ nem ad, a rakomány nem kifogásoltnak tekintendő.« A 18. szakaszt a következő módosítással fogadták el: »Uj államsegélyek csakis oly időben engedélyezhetők, amidőn megszavazott költségvetési vagy felhatalmazási törvény hatályban van.« A 24. szakaszt akként módosították, hogy a bélyeg- és illetékmentesség a közkereseti vállalatoknak is megadassék. A 29. szakaszhoz elfogadták *Kelemen* Samu indítványát, hogy a miniszter és a hajótulajdonos közötti összehangolásnál a közigazgatási bíróság döntsön. A többi szakaszt némi stílári módosításokkal elfogadták.

lől fülsiketítő zsvajgás hullámozott arra, amely eltompította a kiáltásokat.

l'Ummalido féltérde esett. Jobb keze a bronzszobor alá szorult.

Igy, féltérden állva, a fájdalomtól és ijedségtől tágranyílt szemekkel mereven nézett szerencsétlenül járt kezére, amely alól, az oltárról, vércseppek szivárogtak le.

A társai gyorsan hozzáugrottak, hogy kiszabadítsák a kezét a szobor alól, ami azonban nem volt könnyű munka.

l'Ummalido szája görcsösen vonaglott a fájdalomtól, de azért nem jajveszékelt. Az asszonyok borzongva néztek a szerencsétlenre.

Nagynehezen sikerült a szobrot felemelni és *l'Ummalido* kihuzta alóla széjjelroncsolt kezét, amely olyan volt, mint egy véres huszcsafat.

— Menj haza! Vigyétek haza! — kiáltottak az asszonyok és egyikük széjjelrepte fehér kötényét s bekötözte vele a kezét. Ő azonban egy szót sem szólt, csak a férfiakat nézte, akik a szobor köré tolokodtak s veszekedtek, hogy melyikük vigye most már a védőszentet *l'Ummalido* helyett.

l'Ummalido ekkor összeroncsolt kezét a melléhez szorítva, a másik kezével utat csinált magának és odanyomult a vitaközök közé. Nyugodtan mondta:

— Ez a hely itt az enyém! — és bel-

igazi tanártípus? Mire megindult a vizsgálódás. Kerestek, kutattak, de nem igen találtak. Sokan az öreg Röser Jánost akarták volna annak minősíteni, mivelhogy neki volt a leg-szebb szakállja és égnek meredező hosszú hajzata, de csakhamar megegyeztek abban, hogy Röser sokkal inkább érdekes pátriárka-alak, mintsem tanártípus. Már-már le is mondták volna a dicsőségről, hogy igazi tanártípus akadjon köztük, mikor egyszerre felhangzott a «heuréka» és egy vidéki tanár diadalmasan rámutatott egy aranykeretű pápaszemes fiatal urra. Minden szem reá irányul; a tippelés bevált. A kollégák unisono elfogadták, hogy az a pápaszemes ur az egyetlen igazi tanártípus köztük. És mire a társaság érdeklődni kezdett az illetőnek kiléte iránt, kiderült, hogy Magyarország legtipikusabb tanáralakja — **Kemény Ödön**, az «Adria» tengerhajózási társaság szimpatikus titkára, aki tudvalevőleg, mikor a vidám legénység tengeréről a házaselet komoly kikötőjébe bevezett, fiatalos czvikkerét a tekintélyesebb pápaszemes cserélte fel és aki irodalmi, főképp szakirodalmi munkálkodása révén amugy is félig-meddig a tanárok táborához tartozik.

— **A milánói kiállítás magyar kitüntetettjei.** A milánói kiállítás közlekedésügyi csoportjának magyar kitüntetettjei a következők: *Grand Prix*: Ganz és Társa vasöntő és gépgyár r.-t. háromszor, Erzsébet királyné szanatórium Budakesz, Magy. kir. Közlekedésügyi Múzeum négyszer, Egyesült villamosági r.-t. Ujpest, Schlick-féle vasöntő és gépgyár r.-t., Danubius Schoenichen-Hartmann egyesült hajó- és gépgyár r.-t., Weitzner János-féle vaggongyár r.-t. Arad, Győri vaggongyár r.-t., Osztrák-magyar államvasutak igazgatósága Budapest, Magyar kir. állami vasgyárak központi igazgatósága kétszer, Magyar kir. állami selyemgyártási felügyelőség Szegzárd, *Adria m. kir. tengerhajózási r.-t. Fiume*, Telefongyár r.-t., Deckert és Homolka elektrotechnikai gyár Budapest. *Dipl. d'honneur*: Deckert és Homolka telefongyár r.-t., Magy. kir. Közlekedési Múzeum, Ruggyantaárugyár r.-t., Danubius Schoenichen-Hartmann egyesült hajó- és gépgyár r.-t. *Med. d'or*: Schlick-féle vasöntő és gépgyár r.-t., Banovics Kajetán, Magyar lámpa és fémárugyár, *Ungaro-Croata hajózási r.-t.*, Magyar vasúti forgalmi r.-t. — Versenyen kívül: Magyar kir. államvasutak, Kassa-oderbergi vasut, Magyar kir. államvasutak északi főműhelye Budapest, Magyar kir. posta-és táviratigazgatóság Budapest. Az iparművészeti csoport zsűrieredményének felülbírálatára most szeptember 25-én publikálják. A kiszivárgott hírek szerint e csoportban Magyarország fényes eredményeket ért el.

— **A «Carpathia» elindult.** A kívándorlókat szállító «Carpathia» Cunard-gőzös ma délután fél 3 óra tájban indult el az itteni kikötőből New-Yorkba. A hajó mintegy 2200 kívándorlót visz Amerikába. Több száz kívándorló, aki már itt van, de nem fért fel a hajóra, kénytelen bevárni az «Ultonia» Cunard-gőzöst, amely e hó 25-én fog innen elindulni.

— **Temetkezési rend.** A városi tanács elrendelte, hogy Grohovo, Recsina, Pulaz, Felső-Scuirigne és Mihacseva Draga helységek halottait többé nem a családi temetőbe, hanem a drenovai temetőben temessék el.

— **Öngyilkosság a tengeren.** A «Carpathia» Cunard-gőzös kapitánya jelentést tett az itteni tengerészeti hatóságnál, hogy szeptember 23-án, az északi szélesség 40° 40' és a nyugati hosszúság 59° 52' alatt a nyílt tengeren jelentették neki, hogy a hajón utazó **Dóczy Lajos** hivatalnok a hajó elejéről a vízbe dobta magát. A hajót azonnal megállította és csónakokat eresztetett le, hogy az öngyilkost megmenthessék. De hasztalan volt minden fáradozás, **Dóczy** nyomtalanul eltűnt a hullámokban s hosszas, hiábavaló keresés után a hajó tovább folytatta útját. A hajón kiállították a halotti bizonyítványt, amelyet Pentecost kapitány, Blakiston F. L. dr., Lévai Jenő dr. orvosok, valamint Hedgson L. G. és Jones F. V. tanúk irtak alá. Az öngyilkos nem hagyott hátra semmiféle írást. Kabinjában egy bőröndöt találtak, amely öltöndarabokat, fehérneműt és 9 dollár készpénzt tartalmazott. E tárgyakat a «Carpathia» Fiuméba hozta és a tengerészeti hatóság itt átadta az öngyilkos özvegyének, aki itt várakozott fiára.

— **Nem lesz víz.** Minthogy a személtételekemenyebb katlanjainak tisztítása vált szükségessé és ennek következtében a cenztrifugális szivattyú működésének megszüntével a városi vízvezeték képtelen lesz a várost ellátni vizzel, a vízvezeték felügyelősége figyelmezteti az alsó zóna magasabb helyein lakókat (Via Serpentina, Germania, Salute) hogy a 19-től 23-ig terjedő napokon egész napra való vízszükségletüket a reggeli órákban szerezzék be.

— **Jótevény hagyományok.** Említjük már lapunk tegnapi számában, hogy **Schwarz Lipót** dúsgazdag horvátországi földbirtokos, hajótulajdonos és nagyiparos, a Magyar-horvát hajóstársaság budapesti vezérképviselője, a minap Budapesten meghalt. Mint most jelentik, az elhunyt félmillió koronát hagyományozott jótevény cizérra, még pedig: egy zágrábi szinylőkháza építésére, bármilyen felekezeti betegek részére 400,000 koronát, izraelita diákok és bármilyen vallású diákok részére ösztöndíjalapul 40,000, szegény iskolásgyermekek részére 10,000, szegényeknek 10,000, a zágrábi és budapesti Chevra Kadisának egyenkint 12,000, a Talmudtóra iskolának 12,000, a zágrábi vakok és siketnémák intézetének, valamint a tudóbetegek szanatóriumának egyenként 2500 koronát.

— **Öngyilkosság.** Ma délután két óra tájban felakasztotta magát egy **László Mari** nevű 41 éves asszony, akinek férje, **László János** Amerikában van. Az asszony férje eltávazása után egy másik férfival állt össze s mint mosónő a Strauss fürdőben volt alkalmazva, ahonnan azonban lopás gyanúja miatt elbocsátották. Minthogy egyébként is családi kellemetlenségei voltak, ma reggel összeszedett Cosalán levő lakásán egy kis batyut és azt mondta szomszédnőjének, hogy Pécsre utazik s ha nem térne vissza, minden holmiját Pécsen lakó rokonára hagyja. Ezután a Host-féle erdőbe ment és ott követte el az öngyilkosságát.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovacs Zoltán.

Felelős szerkesztő:
Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:
«Unio» könyvnyomdai műintézet.

Olvásóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók az **Ivanich-féle hírlapelárnsító üzletben, Via Riva 6. szám.** — **A m. kir. dohánygyártásdében Piazza Elisabetta.** — **Capudi Romualdo likőr-üzletében, Deák-Corso.** — **Devescovich Giov. trafikban, Riva Szápáry.** — **Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban («Unio»-nyomda, Riva Szápáry, Adria-palota.)**

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a nagy

Anatomiai és tudományos

MUZEUM

ide érkezett és ma, f. é. okt. 18-án a Gáz Vecchio-téren

lesz az ünnepélyes megnyitása.

Számos látogatást kér, tisztelettel
az igazgatóság.

Német kisasszony,

8 osztály képzettséggel, az olasz nyelvet is bírja, üzletben, cukrászdában vagy kávéházban **pénztárosnői állást keres.** Ajánlatok «Deutsches Mädchen 1883. poste restante Fiume» cím alatt e hó végéig kéretnek.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

gyógyszertára

— a városi torony mellett. —

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek, stb. stb.

© Alapított 1864. ©

Gurti Edoardo

— Fiume. —

Ajánlja rendkívüli nagy választéku fűszer-, liszt- és csemege árukat.

Állami tisztviselőknél, vasúti hivatalnokoknál, bank- és magántisztviselőknél vásárló könyvecskékre havi utólagos fizetés ellenében szállítom áruimat a legolcsóbb árak mellett.

Előzékeny kiszolgálás. * * * Házhoz szállítás.

Számos megbízást kér

Curti Edoardo.

Via Municipio 1. — Telefon sz. 454.

Via del Mercato. — Telefon sz. 755.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon-száma: 224.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio-activ

Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, úgyszintén kiváló gyógyhatású gyomor-, bél- és vérébajokban, továbbá

elkővéredés, szívelhajasodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdaganat, cukorbetegség, aranyér, eszű- és köszvénynél,

vérbőségénél s egyéb belső szervezeti bajokban. — Főszétküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban.**

Kapható minden jobb gyógyszerészertől és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. — Össze nem tévesztendő más fajta keserűvizekkel.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.
VÉDJEGY.

Különlegesség
fénykeményítő
táblácskákban.
A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

„De la Ville“
Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az átutazó
és a helybeli magyarság
találkozó helye.

= fényesen berendezett szobák. =
Külön nagy étterem.
Kitűnő ételek és italok.
Kőbányai és pilseni östorrási sörkimérés.
Számos látogatást kér
Szentgyörgyi Ferencz,
a „De la Ville“ szálló, kávéház és étterem
tulajdonosa.

Első fiumei magyar
szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó
munkát a legjutányosabb árak mellett
Szigorú pontosság és kiváló szakértelem

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Corsia Deák 34. sz., IV. em.

Használt és új
Zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új- és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Urményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz

Előfizetések és hirdetések
„A Tengerpart“

kiadóhivatalához
Adria Palota, Riva Szápáry
czimzendők.

FELHÍVÁS.

A Fiumei Népbank Részvény-Társaság
felhívja a tisztelt részvényeseket, hogy a
részvénytőke 35%-át kitevő utolsó részletet a mai
naptól fogva legkésőbb október hó 31-ig

az intézet pénztáránál Via Andrassy 1. sz.
I. emelet, fizesse be.

Az igazgatóság.

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, FIUME palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

— SZÁLLIT —

minden a nyomdászathoz vágó munkát
gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

— ESEGISCE —

prontamente con conoscenza del ramo ed
al più buon mercato ogni lavoro tipo-
litografico.

V. E. & A. de ROSSI

Piazza delle Erbe 7. (Óváros.)

Többször kitüntetett czipőraktára.

Saját készítésű legkitűnőbb

férfi-, női-, és gyermek czipők

minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul
eszközöltetnek.